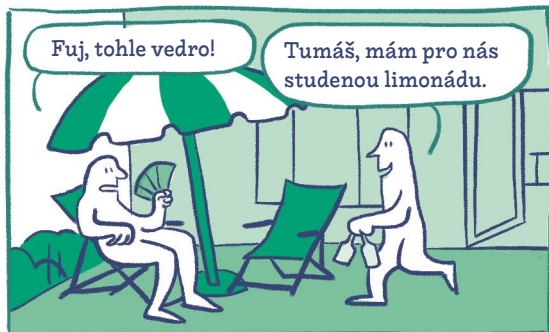

Povodně, fakta a mokřady

Jak koncept »krajiny jako houby«
pomáhá čelit klimatické krizi

PRVNÍ DÍL KOMIKSOVÉ SÉRIE SPONGEBOOST

O několik hodin později

Ten déšť vůbec neodtéká, trávník je celý pod vodou! Takový líjak jsem ještě nezažil ...

Blbost, takhle u nás přšlo vždycky, ne?

Krátce poté ...

Ach bože, teď je voda v obýváku! Proč něco neuděláš!

Nevím, co mám dělat! Nikdo nemohl vědět, že tohle přijde!

odkašle si

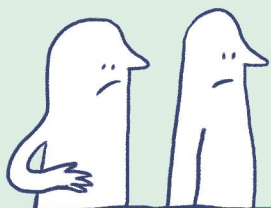
No, budme upřímní ... vy, lidé, jste na tomhle nepořádku pracovali docela dlouho ...

surfuje

Ehm?
Kdo jste?

A co tím myslíte?
Chcete říct, že je to všechno naše vina?

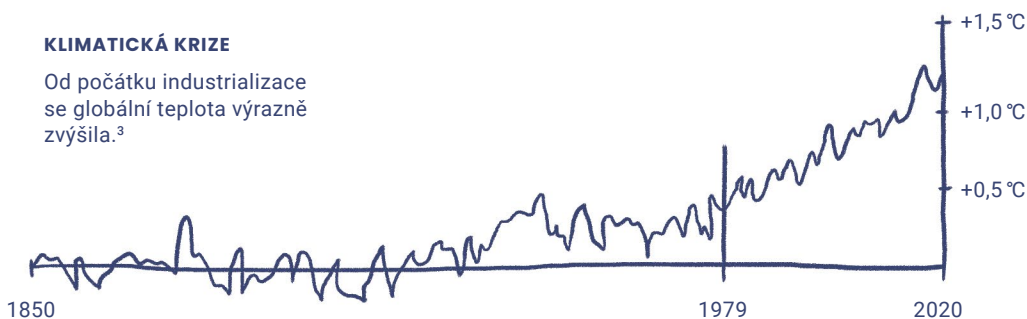
Jsem Spongy – odborník na záchranné operace a upřímná slova. Vaše jistota v bouřlivých časech, abych tak řekl. Jsem tu, abych vám pomohl.

Samozřejmě, že vy dva nejste osobně zodpovědní za zdejší sucho a přívalové deště, ale není pochyb o tom, že lidé klima ovlivňují.

KLIMATICKÁ KRIZE

Od počátku industrializace se globální teplota výrazně zvýšila.³

Důsledkem je, že například **prudké deště** jsou častější a intenzivnější. A naopak, období **sucha** a **extrémních veder** se vyskytují stále častěji.

Horko a sucho, záplavy, zvýšená úmrtnost, změny ekosystémů, nedostatek vody, zvýšení hladiny moří, ...^{3,4}

Vyberte si z kabinetu hrůz!

Vodní krize drží Evropu v napětí
Nejsme připraveni⁹

Sucho v Portugalsku
Lesy opět hoří¹⁰

Záplavy v Německu
Politik říká »Nikdo nemohl vědět, že to přijde!«¹¹

A podívejte! První světová klimatická konference se konala v roce 1979. Už tak dlouho víte, že svět hoří!

Přesto se celou dobu jen díváte, místo abyste vyvodili závěry.

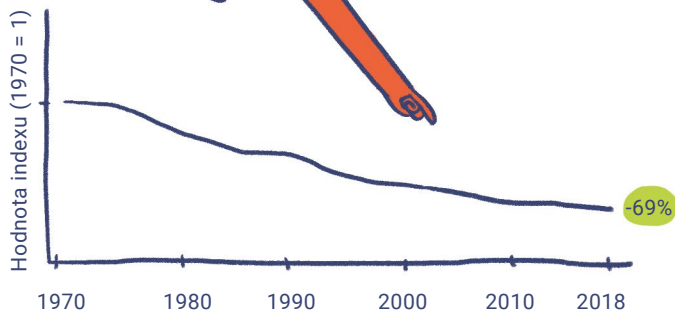
»Nikdo nemohl vědět, že to přijde!«

Pff!

A je toho ještě víc!

Tady například Index živé planety ukazuje pokles populace obratlovců od roku 1970.

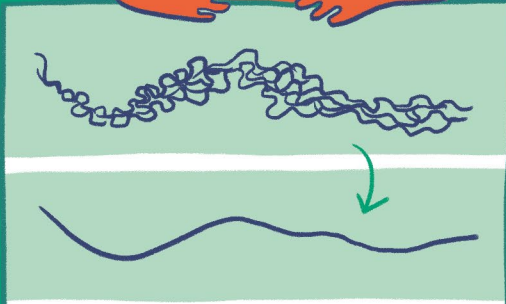
KRIZE DRUHŮ

Klimatická krize, a především lidský způsob života, přímo mění životní prostředí rostlin a živočichů, čímž urychlují globální vymírání druhů.^{3,4,5,6}

Jedna z příčin: Ničení druhově bohatých ekosystémů. Například odvodnění druhově bohatých záplavových územích a narovnávaní říčních koryt od dob industrializace.

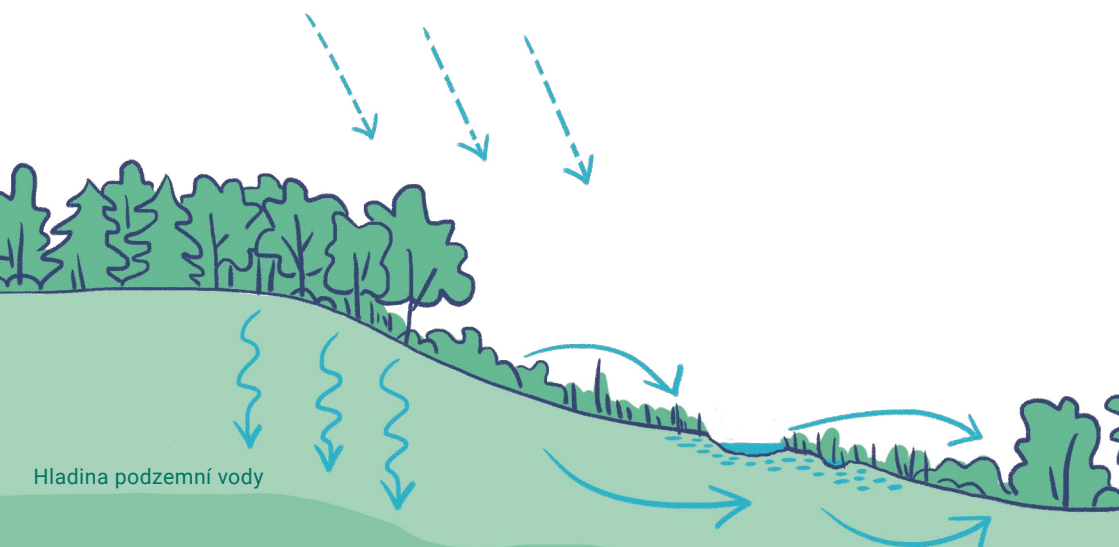

Hráze měly zabránit zaplavení polí a lidských sídel. Kdysi druhově bohaté a rozmanité rozlivové oblasti jsou dnes využívány k výstavbě sídel nebo k zemědělství.^{1,2}

Narovnání a prohlubování řek umožnilo používání těžkých dopravních lodí. Štěrk a mělké břehy jakožto domov rostlin a živočichů byly ztraceny a hladina podzemní vody klesla.

Není divu, že tohle nemůže dlouhodobě dopadnout dobře ...

ZADRŽOVÁNÍ VODY

Zdravá půda dokáže absorbovat vodu. To znamená, že přebytečná voda se uloží a zůstává k dispozici dokonce i v obdobích sucha.

UKLÁDÁNÍ LÁTEK

Látky jako dusík, dusičnany nebo fosfáty mohou být absorbovány a zůstat v půdě místo toho, aby se dostávaly do řek.

ZPOMALENÝ ODTOK VODY

Strukturálně bohatá vegetace zpomaluje odtok vody a zlepšuje zasakování. Rašeliniště, tůňe a mokřady napomáhají nejen přirozenému zadržování vody, ale také biodiverzitě.

V boji s klimatickou a druhovou
krizí existují dobré strategie.

Patří mezi ně přírodě-blízká řešení, jako
je koncept **krajiny jako houby**.

Když je krajina v dobrém stavu, může vstřebávat
velké množství vody a pomalu ji uvolňovat zpět do
svého okolí – trochu jako kuchyňská houbička.

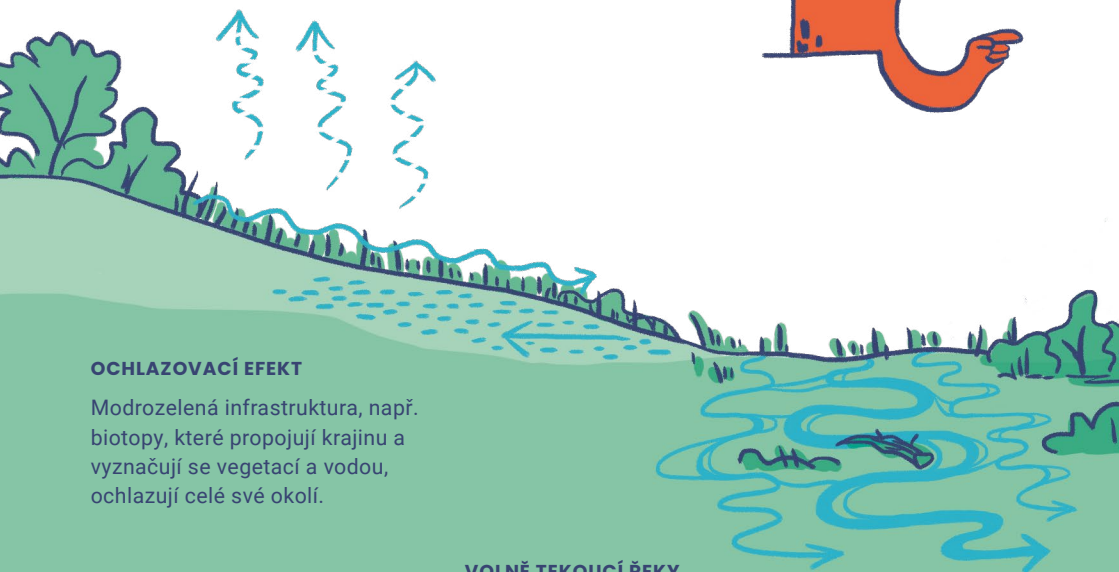
Existují různé způsoby, jak obnovit
naši krajinu a změnit ji v takové
přírodní houbičky.

OCHLAZOVACÍ EFEKT

Modrozelená infrastruktura, např.
biotopy, které propojují krajinu a
vyznačují se vegetací a vodou,
ochlazují celé své okolí.

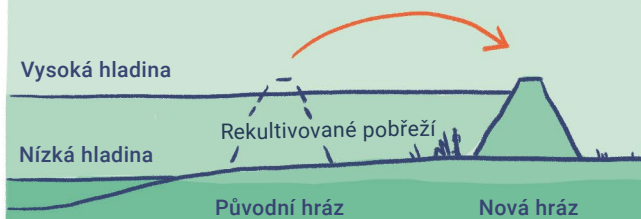
VOLNĚ TEKOUcí ŘEKY

Pokud má řeka prostor pro meandrování, její přirozená
dynamika utváří unikátní mozaiku přirozeného prostředí
pro rostliny a živočichy. Voda se může šířit do okolních
sedimentů a přispívat tak k doplňování podzemních vod
– zde je efekt houby zadržující vodu obzvláště patrný.

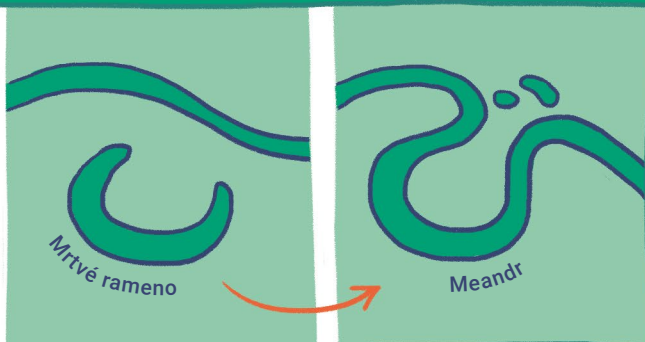
PUŠŤTE VODU DO KRAJINY!

Přemístěte hráze, přerušte hráze, odstraňte zpevnění břehů, zbavte se konstrukcí pro možnost zaplavení rozlivového území

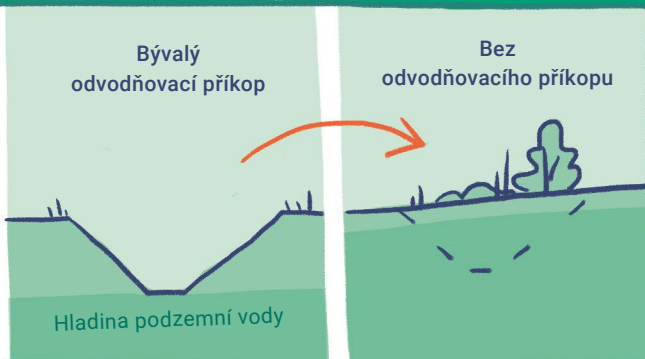
ZADRŽUJTE VODU V KRAJINĚ!

Zpomalte odtok vody, znovu připojte mrtvá ramena, přesměrujte stávající řeky, aby zpomalily odtok a zvlhčily vysušené rozlivové oblasti

ZASTAVTE ODVODŇOVÁNÍ!

Zrušte odvodňovací příkopy, odstraňte drenáže

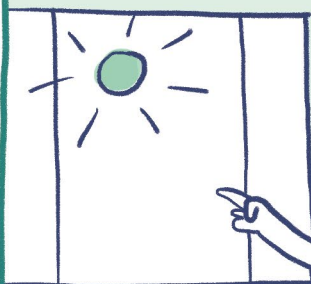

Konkrétní opatření vždy závisí na lokální situaci.

Abychom mohli definovat vhodná opatření, potřebujeme propojit různé skupiny, jako jsou zemědělci, obyvatelé a politici.

Wow, to zní lépe,
ale bude to fuška.

Tak se dejme do práce,
je po bouřce.

Ale kde máme začít?
Spongy, co myslíš?

S tím vám můžu pomoci,
ale nejdřív si musím
promluvit s několika
důležitými lidmi.

Pomůžeš mi zarezervovat
jízdenku na vlak do
Bruselu?

Pokud teď společně začneme,
pořád můžeme něco změnit.

Z šoku do akce!

ZDROJE

- 1 – KADEN, U. S., SCHOLZ, M., BUIJSE, A. D., CVIJANOVIĆ, D., FROESE, I., DIACK, I., ... & BONN, A.** (2023) 'Riverine and coastal wetlands in Europe for biodiversity and climate: state of knowledge, challenges and opportunities.'
- 2 – VALLERANI, F.** (2018) 'Introduction. Flowing consciousness and the becoming of waterscapes', in Vallerani, F. and Visentin, F. (eds.) *Waterways and the cultural landscape*. London, New York: Routledge, p. 266, <https://doi.org/10.4324/9781315398464>.
- 3 – IPCC** (2022) *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781009325844.
- 4 – EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY** (2024) *Europäische Bewertung der Klimarisiken, Zusammenfassung*.
- 5 – WWF** (2022) *Living Planet Report 2022 – Building a positive future in a volatile world*. Almond, R.E.A., Grooten, M., Juffe Bignoli, D. & Petersen, T. (eds.). Gland, Switzerland: WWF.
- 6 – RICHARDSON, K., ET AL.** (2023) 'Earth beyond six of nine planetary boundaries', *Science Advances*, 9, eadh2458. doi:10.1126/sciadv.adh2458.
- 7 – RAMSAR CONVENTION ON WETLANDS** (2018) *Global wetland outlook; State of the world's wetlands and their services to people 2018*.
- 8 – NAUTA, S. M., WATERLOO, M. J., GEVAERT, A. I., DE BIJL, J. AND BROTHERTON, P.** (2024) 'Micro-Catchments, Macro Effects: Natural Water Retention Measures in the Kylldal Catchment, Germany', *Water*, 16, 733. doi:10.3390/w16050733.
- 9 – ZEIT ONLINE** (2022) 'Portugal: Hitzewelle, Waldbrände, Dürre', *Zeit Online*, 14 July. Available at: <https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2022-07/portugal-hitzewelle-waldbraende-duerre> (Accessed: 7 November 2024).
- 10 – BAYERISCHER RUNDFUNK** (2022) 'Hochwasser in Bayern: Mit Flut durch Starkregen im Freistaat war zu rechnen – ein #Faktenfuchs', *BR24*, 10 August. Available at: <https://www.br.de/nachrichten/bayern/hochwasser-in-bayern-mit-flut-durch-starkregen-im-freistaat-war-zu-rechnen-ein-faktenfuchs,UEjkzUk> (Accessed: 7 November 2024).

KONTAKTY

UFZ

Mathias Scholz

✉ mathias.scholz@ufz.de

☎ +49 341 / 60 25- 16 44

Michael Vieweg

✉ michael.vieweg@ufz.de

☎ +49 341 / 60 25- 16 43

DEUTSCHE UMWELTHILFE

Sabrina Schulz

✉ schulz@duh.de

☎ +49 151 / 10 64 50 56

Carina Darmstadt

✉ darmstadt@duh.de

☎ +49 30 / 240 08 67 - 894

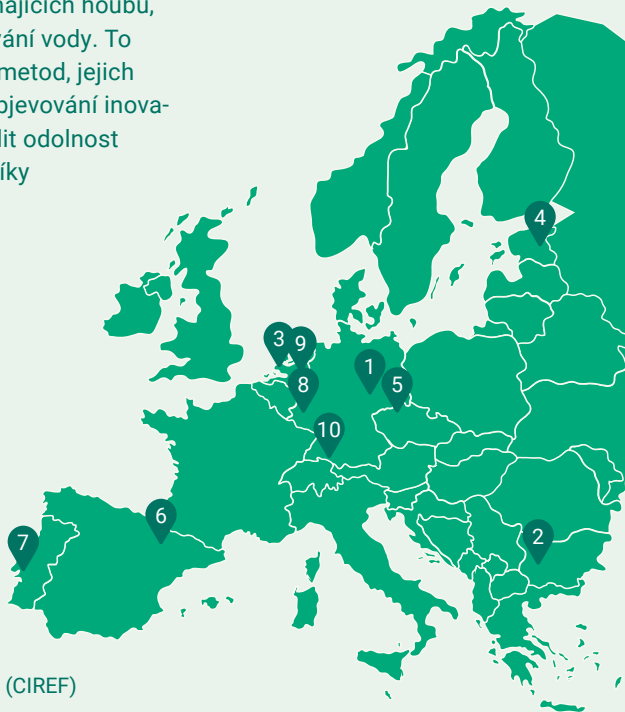
JSME PROJEKT SPONGEBOOST

Evropská krajina čelí extrémnímu počasí, od vln horka a sucha po silné deště, které vážně poškodily ekosystémy a společnost. Pro boj s těmito výzvami byl zahájen projekt SpongeBoost. Sdružuje tým 10 partnerů ze 7 evropských zemí, kteří se zabývají výzkumem, politikou a managementem. SpongeBoost se zaměřuje na zlepšování přirozených zasakovacích funkcí krajiny připomínajících houby, aby bylo možné řídit odtok a zadržování vody. To zahrnuje zdokonalování existujících metod, jejich implementaci ve větším rozsahu a objevování inovativních řešení. Cílem projektu je posílit odolnost krajiny vůči klimatickým extrémům díky přirozenému zadržování vody.

PARTNEŘI

- 1 HELMHOLTZ Zentrum für Umweltforschung (UFZ)
- 2 Pensoft Publishers
- 3 Wetlands International Europe
- 4 Tartu Ülikool
- 5 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
- 6 Centro Ibérico de Restauración Fluvial (CIREF)
- 7 Sociedade Portuguesa para o Estudo das Aves (SPEA)
- 8 Rhein-Westfälische Technische Hochschule Aachen (RWTH Aachen)
- 9 Bureau Stroming
- 10 Deutsche Umwelthilfe

Další informace o projektu a probíhajících aktivitách naleznete na webových stránkách projektu a na našich sociálních médiích:

www.spongeboost.eu [@spongeboost_eu](https://twitter.com/spongeboost_eu) [in](https://www.linkedin.com/company/spongeboost-project) SpongeBoost Project [▶](https://www.youtube.com/channel/UCv3v3v3v3v3v3v3v3v3v3v3) SpongeBoost Project

IMPRINT

KONCEPCE, PŘÍBĚH A TEXT

Carina Darmstadt, Melissa Harms,
Meike Metz, Nele Schacht, Sabrina Schulz

ILUSTRACE, GRAFICKÁ ÚPRAVA A DESIGN

parzelle34
Nele Schacht und Melissa Harms

PŘEKLAD

Jan Macháč, Lenka Zaňková

VYDAVATEL

Deutsche Umwelthilfe e.V.
Bundesgeschäftsstelle Berlin
Hackescher Markt 4
10178 Berlin

Projektbüro Erfurt

c/o KrämerLoft
Bahnhofstr. 16 / Büßleber Gasse
99084 Erfurt

✉ info@duh.de

🌐 www.duh.de

ROK VYDÁNÍ

1. vydání, 2024

DOI

10.5281/zenodo.14810054

Tato publikace je dostupná na
www.spongeboost.eu v několika jazycích.

Tato publikace od parzelle34 - Nele Schacht a
Melissa Harms je licencována prostřednictvím
CC BY-NC-SA 4.0 DE

PODĚKOVÁNÍ

Chtěli bychom poděkovat všem partnerům
SpongeBoost za jejich zpětnou vazbu a překlad.
Zvláštní poděkování patří vedoucím projektu z
UFZ za aktivní podporu z odborného hlediska.

Funded by
the European Union

Projekt SpongeBoost je financován z programu Evropské Unie v oblasti výzkumu a inovací
Horizont Evropa v rámci grantové smlouvy č. 101112906.

Zde vyjádřené názory jsou pouze názory autora(ů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské
unie, Evropské výkonné agentury pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA). EU ani
CINEA za ně nemohou nést zodpovědnost.